

Monor Környéki Strázsa Borrend

www.strazsaborrend.hu

Nagy zászló

Medál

Avatócsap

Köszöntő

A Monor Környéki Strázsa Borrend nevében szeretettel köszöntök minden kedves érdeklődőt, aki kézbe veszi a kiadványunkat. Monoron gazdag hagyománya van a szőlő- és borkultúrának. A török kiűzése után, az 1696-ban visszatelepült lakosság 106 monori családjából 90 rendelkezett évi 4-5 akó bort adó szőlőterülettel. Ma 965 pince található a Strázsa-hegyen. E páratlan szépségű pincefalu megújulása érdekében alapítottuk meg borrendünket. Ezzel legfőbb célunk, a 187 méter magas Strázsa-hegy szépségeinek mind szélesebb körben való bemutatása, és a rajta termő értékes borok népszerűsítése volt. Ennek érdekében, rendszeresen részt veszünk a hazai borász-szakma bemutatóin, összejövetelein, versenyein is. Szintén fontosnak tartjuk, hogy a környék bortermelőit ösztönözzük a minőségi bortermelésre. Azt szeretnénk, ha mind több hazai és külföldi borkedvelő megízlelhetné az itt termelt, rangos versenyeken is elismert borainkat. Törekvéseink között szerepel a Strázsa-hegyi borturizmus fellendítése és Monor idegenforgalmi és gasztronómiai jellegének erősítése is.

Az alapítás óta eltelt évek során Borrendünk megtalálta helyét a városunk és a környékbeli települések rendezvényein, valamennyi rangos eseményen részt veszünk, gyakran támogatóként, szervezőként is. Boraink egy része szép, érett, friss illatcsokor. Borászaink versenyeken bemutatott borai elegáns, jó szerkezetű italok. Büszkék vagyunk rá, hogy tagjaink közül egyre többen termelnek harmonikus összetételű, tiszta ízű, megfelelő érleltségű és aromájú, kellemes illatú borokat. A kezdetektől termelt szőlőink mellett, mára számos új, a Strázsa-hegyen korábban nem fellelhető szőlő-fajtát is meghonosítottunk, mint például a chardonnay, vagy a borversenyeken igen nagy népszerűségnek örvendő csereszegi fűszeres. Monorra látogató vendégeink számára egyre nagyobb vonzerőt jelentenek kékfrankos boraink is. Versenyzőink borainál a lilába hajló mélyvöröstől a mély bíborlilán át minden megtalálható. Szőlőink, boraink termelése és értékesítése terén bőven van tennivalónk. Rendünk tagjai egyre inkább megtalálják szerepüket a szőlészetben és borászatban, ezáltal képessé válnak a helyi és az idelátogató vendégek kulturált, szakszerű kiszolgálására. Kiadványunkkal ízelítőt szeretnénk nyújtani a településünk szőlészeti-borászati történetéből, gazdag ismeretanyagából. Ily módon is kedveskedni szeretnénk érdeklődő vendégeinknek és utódainknak.

Bodor János - nagymester

Borrendünk teljes jogú tagjai:

Ambrózi Pál	alapító tag	Kis-Pál Károly	alapító tag
Aranyi Sándor	alapító tag	Kiss Péter	borőr
Berki István	alapító tag	Klenczner József	alapító tag
Berki Zita	borőr	Kovács Benő	alapító tag
Bíró László	alapító tag	Kovács János	alapító tag
Bodor János	alapító tag	Kovács Pál	alapító tag
Bokros Lajos	alapító tag	Kugel György	borőr
Csanádi Ferenc	alapító tag	Lukácsy György	alapító tag
Csuzi László	alapító tag	Mészáros Ferenc	alapító tag
Csuzi Lászlóné	alapító tag	Mészáros Károly	alapító tag
Csuzi Szabolcs	alapító tag	Nyeste László	alapító tag
Czeplédi György	alapító tag	Orlik Sándor	borőr
Czeplédi Johanna	alapító tag	Pintér Mihály	borőr (elhunyt)
Dr. Borsai József	alapító tag	Prokopecz János	alapító tag
Dr. Kiss György	alapító tag	Simon László	alapító tag
Dr. Varga János	alapító tag	Sintár András	borőr
Fekete József	alapító tag	Takács Endre	alapító tag
Hanzelik Lajos	alapító tag	Tóth László	alapító tag
Horváth Ferenc	alapító tag	Varga Jenő	alapító tag
ifj. Lukácsy György	alapító tag	Zátrok Károly	alapító tag
Kaffka István	alapító tag	Bénye Község Önkormányzata	
Karakas János	alapító tag	Káva Község Önkormányzata	
		Gomba Község Önkormányzata	

A Strázsa-hegy bemutatása

Monorról, a szőlő bűvöletében

Monor város 1998-ban ünnepelte első írásos említésének 600 éves évfordulóját. Az első ismert oklevél, amely Zsigmond király uralkodása idején, 1398-ban jelent meg, még Monar-ként említi városunkat, de a 3 évvel később, 1401-ben keletkezett határleírás már a mai nevén, Monor-ként. Az első hiteles térképi ábrázolás Monorról és környékéről a Mária-Terézia által elrendelt katonai felmérés alapján készült. Az 1780-ban elkészült térképlap már olyan részletes térkép, hogy az Alszög, a Főszög, a református templom és környéke, a szőlők és az erdők kiterjedése is leolvasható róla. Az első magyarnyelvű földrajzi szótár így ír Monorról 1799-ben: "Monor magyar falu Pest Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, többen reformátusok,... bora meglehetősen sok terem, úgy mindenféle gabonája is."

A második katonai felmérés 1861 évben készült, részletgazdag, több tanya neve és helye leolvasható róla. Többek között: Szél-tanya, Bokros-tanya, Lukács-tanya. Bajkai-tanya, a Monori, Mádi és Tetei szőlők. Monor mezővárosról 1877-es monográfia az alábbiakat írja: "Monor igen törekvő derék magyar mezőváros. A határterület északi része a Cserhát magasabb dombosorán terülő löszös és agyagos. Ennek 1/3-a szőlőkkel van kiültetve, és 2/3-a szántó. A szőlőhegyek nevei: Mádi-, Lapos-, Strázsa-, Malom-, Forráshegy-, és Völgykút alatti. ... A határbeli szőlő 389 kat. Hold... A termelt bor a vidék ízletesebb és jobbféle asztali borai közé tartozik, s szintén pénzt hozó cikk, emellett pedig az asztali szőlő eladása is jelentékeny."

A szőlőtelepítés kezdetéről

A monori szőlőtelepítések 1446-tól az egeri Káptalan birtokcseréjétől feltételezhetők, ugyanis 1446-tól Eger város katolikus egyháztanácsa lett Monor földbirtokosa. Az egeri szőlő- és borkultúra hatására, a Káptalan ösztönzésére történtek meg a szőlő ültetések. Az egeri káptalan monori birtokán a helybéli lakosok telepítették és művelték a szőlőt. A török kiűzése után, az 1696-ban visszatelepült 106 családból kilencvennek volt évi 4-5 hektó bort adó szőlője. Az 1780-ra elkészült katonai térkép pedig promontóriumot, szőlővel borított hegyoldalt is megjelöl. Az egeri káptalan földesurasága idejében megkezdett szőlőtelepítések napjainkban is folytatódnak. Az újabb telepítések hungaricum szőlő- és gyümölcsfajták felhasználásával történnek.

Strázsa-hegy, a pincék bővületében

Az 1861. évi második katonai felmérés térképlapja a szőlős területeken belül pincéket is feltüntet a Strázsa-hegyen, a Téglagyári-dűlőben, és a Kutya-hegyen. Pincék már régebben is voltak, csak a korábbi térképeken a szőlőterületen belül nem tüntették fel azokat. A löszbe vájt monori pincék gádorai mélyen vezetnek le a bortároló részhez. Több pince még ma is téglázatlan. A pincegádorok előtti régi kamrák sárfalból készültek, nádfedélzettel néhány kamrát faszindellyel borítottak. A pincskamrák mögött létrejött gádorok sora adja a pincesorok egyes részein megfigyelhető sajátos „bakhát”-hatást. Az összehatásában többé-kevésbé egységesnek tűnő pincefalú épületei hat típusba sorolhatók.

A Strázsa-hegyen egy kisebb falu nagyságú, pincesorokkal tagolt szőlőskertek, borházak, pincék alkotta pincefalú ékeskedik. A harmadik évezred elején büszkék vagyunk féltve őrzött örökségünkre, Monor ékességére a Strázsahegy pincesoraira.

A hegyközségekről A Monor Strázsa-hegyi és Száraz-hegyi hegyközség, valamint Gomba-Bénye hegyközség egységes tájjelleget alkot. Monoron a Cserháti-dombság alsó lejtőjén Monorierdő felé haladva, a megfelelő homokos területen, így Száraz-hegyen is történt szőlőtelepítés. A Monor Száraz-hegyi kordonos művelésű szőlőterület összeér és határos a Gomba-Bénye hegyközség kordonos művelésű szőlőterületével.

Monor Környéki Strázsa Borrend története

Alapítás története

2000. februárjában a Monori József Attila Gimnázium és Szakközépiskola épületében 39 alapító tag megalapította Magyarország 25. borlovagrendjét. A borrend alapító tagjainak ünnepélyes avatására 2000. május 20-án a monori Református Nagytemplomban tartott istentisztelet keretében került sor.

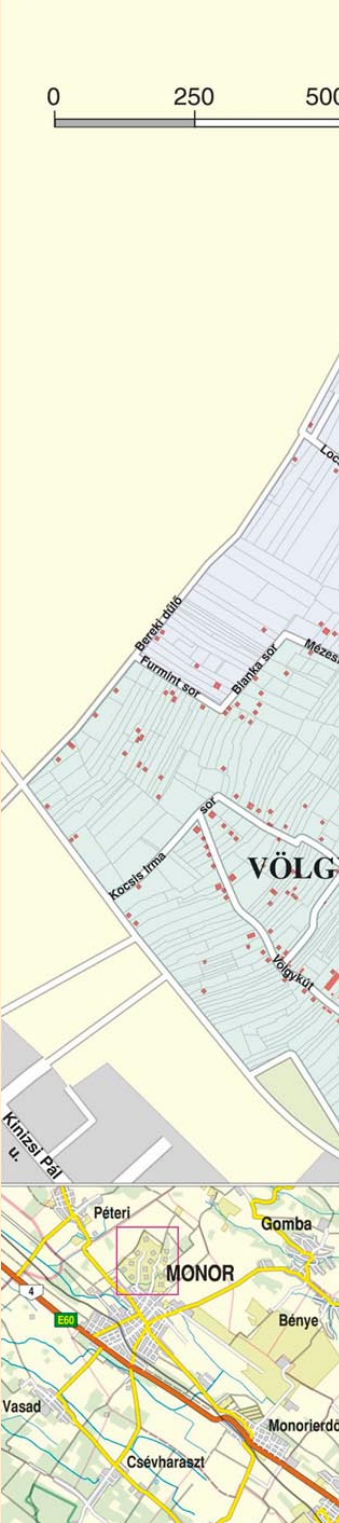

Alapítás célja

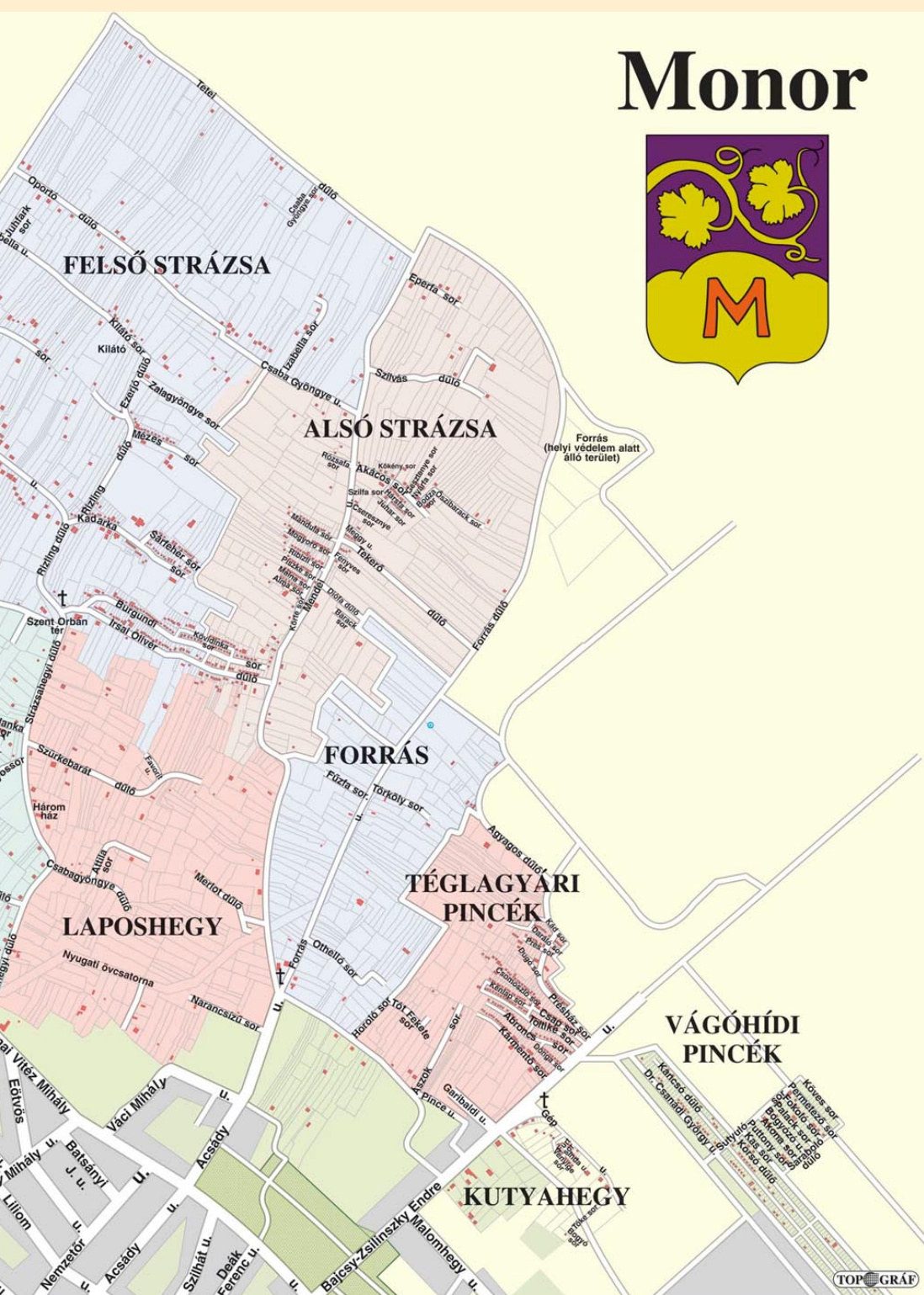
Már a középkorban alakultak Európa országaiban borlovagrendek, amelyek a bor kultuszának, egy-egy borvidék hagyományainak ápolását tűzték ki célul, mindezt a lovagi erények gyakorlásával: hűséggel, odaadással és mértékletességgel. A Strázsa-Borrend is azzal a céllal alakult meg, hogy a tájegységünk borainak fajta-, eredet-, és hírnévvédelmével foglalkozzon, hogy e vidék italát széles körben megismertesse, népszerűsítse; és a szőlőművelés tradícióit ápolja. Ösztönözze a kultúrált borfogyasztást rendezvény sorozatok szervezésével, fejlessze az idegenforgalmat, és hozza létre a Strázsa-hegyi borutat. Ha a történelmi borvidékek évszázados hagyományaival nem is versenyezhetünk, az utóbbi évek borminőségének jelentős javulása, pincefalunk léte alapján a Borrend megfogalmazott tervei reményeink szerint mégis megvalósulhatnak.

A Strázsahegy térképe

Monor

Rendezvényeink

Ha a Monor Környéki Strázsa Borrendről beszélünk, mindenképpen szót kell ejtenünk a tagjaink által szervezett és támogatott eseményekről is.

Támogató célú Lovagi Lakoma és Borász Bál

Immár negyedik éve annak, hogy a báli szezon derekán, január-február fordulóján a Borrend egy igazán színvonalas és nagyszabású gasztronómiai eseménnyel örvendezteti meg a bálozni vágyó Monoriakat. Ezen az éjszakán elsősorban az ízlelőbimbóké és a finomabbnál-finomabb falatoké, na és persze az étkekhez

leginkább illő boroké a főszerep. Évről évre 6-8 étterem mutatja itt be konyhaművészetének legjavát, valamit a Borrend tagjai kínálják kóstolásra pincészeik gyöngyszemeit. A lakomát követően a mozgásé a főszerep, hiszen nem létezhet bál muzsika és tánc nélkül. Ki-ki kedve és tehetsége szerint rophatja táncát, amihez a talp alá valót minden esztendőben előben játszza a zenekar. A rendezvény sikerét látszik igazolni, hogy az induláskor elégségesnek látszó kétszáz fő befogadására alkalmas bálterem az utóbbi években kevésnek bizonyul. Mint ahogyan az a bál nevéből is kiderül, egy támogató célú rendezvényről van szó, melynek teljes bevételét a Strázsahegyi Tekerő Amatőr Terep Kerékpárversenyre, illetve a Strázsahegyi Kavaró Amatőr Főzőfesztiválra fordítják.

Strázsahegyi Tekerő Amatőr Terep Kerékpárverseny

A Borász Bál bevételeiből, a helyi vállalkozók és civil szervezetek anyagi hozzájárulásaiból, valamint a Giant Gyömrő Kerékpáros Szakosztály szakmai támogatásával megrendezett kerékpárverseny, ami a kezdeti nehézségek leküzdése után, mára egy fontos és kerékpáros körökben is elismert megmérettetéssé nőtte ki magát.

A futamokat minden év májusában, az Orbán-napi Vigadalommal azonos napon rendezzük meg, és helyszínül természetesen a Strázsa-hegy kanyargós dűlői szolgálnak. Így az indulók a mozgás öröme mellett a kellemes környezetben eltöltött verseny élményével is gazdagodhatnak. A résztvevők korosztályonkénti, valamint amatőr és profi besorolások szerinti futamokban versenyezhetnek, így minden bringás megtalálhatja a számára kihívást jelentő nehézségű pályát, futamot. Borrendünk számára külön öröm és megtiszteltetés, hogy minden évben neveznek a versenyen profi kerékpáros versenyzők is, akik részvételükön túl elismerő szavakkal vagy éppen építő kritikával járulnak hozzá a következő évi rendezvény sikeréhez.

Strázsahegyi Kavaró Amatőr Sütő-Főző Fesztivál

Habár a Főzőfesztivál még nem büszkélkedhet a Tekerőéhez hasonló múlttal, egy rendkívül ígéretesen induló kezdeményezés.

Kettős célja van, egyrészt a kerékpárversenyre kilátogató nagyközönség a sportolók biztatása mellett, a futamok szünetében megkóstolja a Főző Fesztiválra nevezők által

elkészített ételeket és melléjük kínált borokat, illetve a versenyt követően további programlehetőséget biztosítson a pincefalu területén. Akárcsak a kerékpárversenyen, a fesztiválon is elindulhat bárki, aki elég kedvet és elszántságot érez arra, hogy megmutassa tudományát a szép számban kilátogató vendégcseregnek. Mivel nem versenyről, hanem egy kimondottan amatőr résztvevők számára indított fesztiválról van szó, a benevezett ételeket a szakértő zsűri nem esősorban szakmai szempontok alapján bírálja el, mintsem inkább a lelkesedést, a tálalást és az ízeket együttesen értékeli.

A Kavaróval párhuzamosan a Monori Gazdakör is megrendezi hagyományos Orbán-napi rendezvényét, ami egy további színfoltot jelent a Strázsa-hegy életében, további élményeket biztosítva a Strázsa-hegyre kilátogatók számára.

Márton-napi újbor ünnep

Novemberben ország szerte hagyománynak számít, hogy lakomával és vigaszságokkal köszöntik a Márton napot. Nincs ez másként Monoron sem, hiszen ahogyan a régi mondás is tartja: „Aki Márton napján újbort nem iszik, egész évben szomjazik” A Strázsa Borrend tagjai a Márton-napi újbor ünnep keretében

mutatják be újboraikat, és mivel a borkóstolás mellé egy ízletes vacsora is dukál, a nagyközönség ilyenkor egy ízletes libavacsorára is hivatalos. Az eseményhez szervesen hozzátartozik az új rendi tagok felvétele, avatása is. Az ünnepség hangulatát színvonalas műsor fokozza, melyen a helyi és meghívott hagyományőrző együttesek mutatnak be tánc- és énektudásukat.

Meghívásos Városi Borverseny

A magyar bor, a magyar föld és a magyar napsugár örök és harmonikus szerelmének gyümölcse, ami Magyarországot széppé és sajátossá, az idegenek előtt is vonzóvá teszi, nem utolsó sorban a bor, amely e föld egyik legnemesebb terméke. Ezen gondolatok jegyében szervezi Borrendünk évről-évre a Meghívásos Városi Borversenyét. Célunk, hogy a

nagy egész részeként a monori bor is elfoglalhassa a maga helyét a hazai minőségi borok sorában. Visszatekintve immáron a több mint egy évtizede évente megrendezett versenyünkre és az évközben végzett munkánkra, bátran állíthatjuk, hogy boraink megállják a helyüket borvidékünkön belül és azon kívül is. A jövő érdekében határozott célunk továbbvinni ezt a nemes versengést evvel is biztosítva a szőlő és bortermelés nemes hagyományainak folytatását.

Jövőbeli terveink

Míg néhány évtizeddel ezelőtt a pincefalu jelentette a helyi lakosság legnépszerűbb - és talán egyetlen - kapcsolódási lehetőségét, ez mára megváltozott. A főváros közelsége, illetve az átalakult utazási szokások mindenki számára újabb és újabb szórakozási lehetőségeket tettek elérhetővé.

Ezzel együtt fontosnak tartjuk a Strázsa-hegyi turisztikai látványosságok folyamatos fejlesztését, a pincéink jellegének megőrzését, a borkultúra fejlesztését. Törekszünk arra, hogy a pincefalu ne váljon a Monor belterületéről kiköltöző, szociálisan hátrányos helyzetű emberek lakhelyévé, hanem továbbra is a bor és a bortermelés szolgálatában maradjon.

Ehhez járulhat hozzá „Tiszta gondozott pince” kezdeményezésünk is, amit elsőként a 2008-as évben hirdetünk meg. Jövőnk szempontjából rendkívül meghatározó, hogy a Strázsa-hegy pincéi gondozottak és ápoltak legyenek. Ebből a gondolatból kiindulva indította Borrendünk a mozgalmat.

A cím minden évben elnyerhető lesz, a nyertes pincék tulajdonosai az Orbán-napi vigadalom napján vehetik át tanúsító tábláikat és okleveleiket.

Borrendünk tudja és hiszi, hogy a Strázsa-hegy szőlőivel, pincéivel és zamatos boraival komoly értéket képvisel. Ezt a tényt támasztják alá a pincefaluba látogató hazai és külföldi vendégek elismerő szavai is.

Bízunk benne, hogy megőrizhetjük, és a borturizmus fellendítésével tovább fejleszthetjük városunk büszkeségét a Strázsa-hegyi pincefalut!

Szüret a Strázsán

Októberben szüret táján
Mosolyog a nap a Strázsán
Szőlőszedés régi módon
Össze is jön szomszéd, rokon

Megélénkül a szűk határ
Előkerül puttony, kosár
Reggel már úr itt az őszi
Sópuskával durrant a csősz

A szedők sorban állnak
Szőlőt adnak a kosárnak
A puttonyos sietve jár
Teli vödör mind reá vár

Dolgos kéz ne álljon hiába
Puttonyos! – hangzik kiáltva
Izzad is a kincset hordó
Közelében teli korsó

Terjeng a füst szépnek, rútnak
Eles késsel birkát nyúznak
Helye van már a bográcsnak
Kell a friss hús a szakácsnak

Jól rakodott tőke körül
Táncot jár a gazda, örül
Tele kosár, tömött vödör
Hosszú bajszán egyet pödör

Dicsérik szorgos gazdát
De inkább a kádár borát
Mindenki sokat szedjen,
Jövőre is sok bor legyen!

Hangos beszéd, vicc, kacagás
Megy az idő, gyors a szakács
És a déli harangszóra
El is hangzik egy pár nóta

Majd a kormos bogrács körül
Szedő népség mind összegyűl
A gőzölgő gulyás mellett
A jó gazda elbeszélget

Meséli a gyermekkorát
Töltögeti a jó borát
Majd lassan a kérő szóra
Be is állnak ismét sorba

Teli has és fáradt derék
Kissé elhalkul a beszéd
Rövid is már a délután
Jön a munka egymás után

Közel már a szüret vége
Gondolnak is az estére
Ha kész az utolsó pászta
Sóhajtoznak egyre-másra

A csemege-szőlőt főlshedik
Fajtánként külön gyűjtik
Sárga mézes, piros sasza
Vendég a kosarát megrakja

Az üvegje musttal tele
Ez már a hegy édes leve
Letudva már a nap terhe
Indulhatnak haza vele

A jószívű, boldog gazda
Poharát emeli a napra
Köszöni a tisztas munkát
Halkan mond egy jóéccakát

Azután meg lámpa mellett
Számot vet a termés felett
Fogai közt imát mormol
Már a Márton-napra gondol.

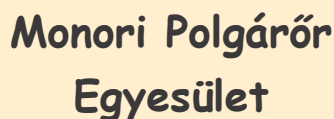
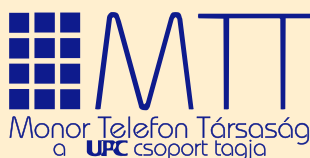
Fehér Kálmán (2002. augusztus 22.)

Akik segítettek céljaink megvalósításában:

Borrendünk ezen kiadványának szerkesztésekor nem feledkezhetünk meg azokról a Cégekről, civil Szervezetekről és monori Polgárokról akik hisznek munkánkban és ezt segítőkészségükkel, anyagi támogatásukkal is kifejezik. Köszönjük a támogatást és örülünk, hogy ezen kiadványunkban is bemutatathatjuk, hogy létezik összefogás egy-egy jó cél érdekében.

Monor Környéki Strázsa Borrend

Cím: H-2200 Monor, Kisfaludy u. 47.

Telefon: 06-29-412-190

Mobil: 06-30-905-9468

E-mail: strazsaborrend@strazsaborrend.hu

szerkeszto@strazsaborrend.hu

www.strazsahegyitekero.hu

